

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μάθημα 4.3. Ο Ιουδαϊσμός

Σχεδιασμός: Καλλιρρόη Ακανθοπούλου

Βήμα 2: Η ημέρα του Σαββάτου στον Ιουδαϊσμό

ΣΑΒΒΑΤΟ: Από ποια γλώσσα προέρχεται αυτή η λέξη;

Το Σάββατο (στην εβραϊκή γλώσσα **Shabbat**) είναι πολύ σημαντικό για τους Εβραίους, καθώς θεωρούν την τήρηση της αργίας και τον εορτασμό της συγκεκριμένης ημέρας κομμάτι της θρησκευτικής τους λατρείας

Είναι η μέρα που αφιερώνεται στον Θεό.

α) το Σάββατο θυμίζει στους Εβραίους την έβδομη μέρα που ο Θεός αναπαύθηκε. Οπότε κάθε είδους εργασία απαγορεύεται

β) το Σάββατο θυμίζει επίσης την απελευθέρωση των Εβραίων από την Αίγυπτο (Έξοδος).

Η αργία του Σαββάτου ξεκινά στο Ισραήλ το απόγευμα της Παρασκευής και τελειώνει το βράδυ του Σαββάτου. Έχει διάρκεια **36 ωρών** κατά τις οποίες δεν επιτρέπεται στους Εβραίους να εργάζονται.

Ο άνθρωπος πρέπει να αναπαύεται σ' όλη τη διάρκεια του Σαββάτου και **να μην κάνει καμία εργασία ή δημιουργία**. Με αυτό τον τρόπο θεωρείται ότι ο άνθρωπος ασχολείται με την καλλιέργεια του πνεύματος.

Συνήθως το Σάββατο εορτάζεται στο χώρο της **Συναγωγής**, όπου μαζεύονται οι πιστοί Εβραίοι, για να προσευχηθούν.

Μια ιδιαιτερότητα του εβραϊκού Σαββάτου

תפעול מעלית השבת
בעלייתה עולה ישירות (ללא עצירה) מקומה לקומה 17.
בירידתה עוצרת לסירוגין בקומות הבאות:
 $P \leftarrow L \leftarrow 4 \leftarrow 6 \leftarrow 8 \leftarrow 10 \leftarrow 12 \leftarrow 15$
(זמן המתנה בקומה L הינו כ-45 שניות, בכל קומה אחרת הוא כ-20 שניות.)

Shabbat Elevator Operation
Ascends (with no stops) from L floor to the 17th floor.
Descends stopping alternately on floors:
 $15 \rightarrow 12 \rightarrow 10 \rightarrow 8 \rightarrow 6 \rightarrow 4 \rightarrow L \rightarrow P$
(Waiting period on L floor is-45 seconds, in each other floor-20 seconds.)

Βήμα 3: Βασικές διδασκαλίες του Ιουδαϊσμού

1. Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ και ο μόνος αληθινός.

2. Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ.

Ο Θεός δημιουργεί το σύμπαν. Πριν τη δημιουργία δεν υπήρχε τίποτε: ο κόσμος δημιουργήθηκε από το μηδέν. Άρα, ο Θεός είναι εντελώς άλλος από τον κόσμο και είναι κύριος του κόσμου.

3. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΚΑΛΟΣ.

Ο κόσμος έχει μεγάλη αξία, γι' αυτό ο Θεός κάνει τον άνθρωπο εργάτη και φύλακά του. Το **ΚΑΚΟ** είναι μια κατάσταση που δημιουργήθηκε από την **κακή χρήση της ελευθερίας του ανθρώπου**.

4. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ και η ΠΤΩΣΗ.

Ο άνθρωπος δημιουργείται ως μία ψυχοσωματική ενότητα. Δημιουργήθηκε «**κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν**» του Θεού.

Ο άνθρωπος **εξαρτάται** από το Θεό, αλλά έχει και **ελευθερία** απέναντί Του. Η προσπάθεια του ανθρώπου να **ΑΥΤΟΘΕΟΠΟΙΗΘΕΙ** (γίνει ο ίδιος Θεός) είχε ως αποτέλεσμα τον αποχωρισμό του από το Θεό και, συνεπώς, τον **θάνατο**.

5. Ο ΘΕΟΣ ΣΩΖΕΙ.

Το κύριο έργο του Θεού είναι να **σώσει** τον άνθρωπο. Αυτό γίνεται με την εκλογή ενός τμήματος της ανθρωπότητας, ενός λαού (του **ΙΣΡΑΗΛ**), ο οποίος θα ζει σε κοινωνία με το Θεό: θα έχει, δηλαδή, Θεό μόνο τον ίδιο και θα εφαρμόζει τις εντολές του. Γι' αυτό ο Ισραήλ ονομάζεται «λαός του Θεού».

Ο Θεός εξέλεξε τον Αβραάμ ως γενάρχη (πρώτο αρχηγό) του λαού, ανανεώνει την εκλογή με τους άλλες Πατριάρχες (Ισαάκ, Ιακώβ) και «κλείνει» συμφωνία με όλο τον λαό μέσω του Μωυσή στο όρος Σινά.

6. Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Οι Ισραηλίτες από πολύ νωρίς άρχισαν να πιστεύουν ότι θα γίνουν πρότυπο και ηγέτες όλης της ανθρωπότητας. Περίμεναν να έρθει η εποχή που θα νικούσαν όλους τους εχθρούς τους και ένας βασιλιάς (από τη γενιά του Δαβίδ) θα δημιουργούσε ένα καινούριο βασίλειο.

Αργότερα άρχισαν να πιστεύουν ότι θα έρθει ένας **Μεσσίας** (χρισμένος από το Θεό) για να σώσει **όλους** τους δίκαιους ανθρώπους του κόσμου.

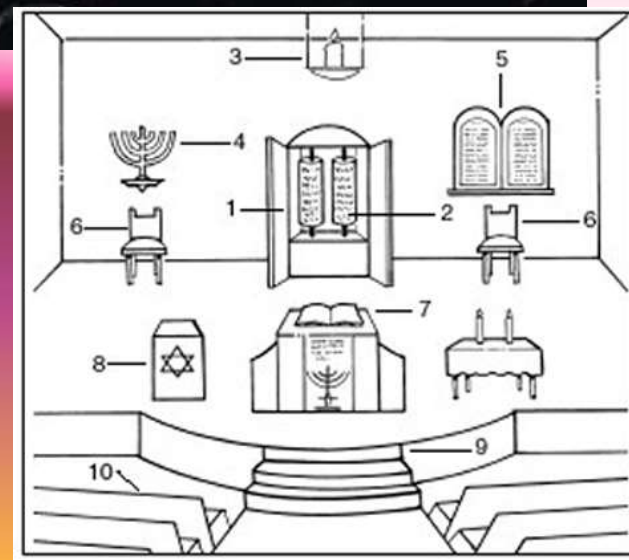
Γι' αυτό και πάντα οι Ισραηλίτες πίστευαν στην **ανάσταση των νεκρών**.

Η ΛΑΤΡΕΙΑ

Οι Εβραίοι λατρεύουν το Θεό τους στις συναγωγές.

Παρατήρησε τις εικόνες και προσπάθησε να βρεις τα κύρια στοιχεία μιας συναγωγής.

Η Συναγωγή

Στις συναγωγές γίνονται καθημερινά **τρεις** βασικές ακολουθίες (πρωί, απόγευμα, βράδυ).

Πώς λέγεται ο προϊστάμενος της συναγωγής;

ΡΑΒΙΝΟΣ

Οι ραβίνοι δεν είναι ιερείς αλλά θρησκευτικοί δάσκαλοι.

Ποια είναι η λατρευτική **μέρα** του Ιουδαϊσμού;

Το **Σάββατο**

Υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στους **Ορθόδοξους** Εβραίους και στους **Μεταρρυθμισμένους**:

ΟΡΘΟΔΟΞΟΙ

- Οι γυναίκες παραμένουν στο γυναικωνίτη.
- Οι άντρες φορούν καπέλο και οι γυναίκες κάλυμμα.

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΜΕΝΟΙ

- Οι γυναίκες κάθονται μαζί με τους άντρες
- Δεν είναι υποχρεωτικό το κάλυμμα του κεφαλιού

Τα ΙΕΡΑ ΚΕΙΜΕΝΑ του ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ

1. Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΒΙΒΛΟΣ (ΤΑΝΑΚ): έχει 24 βιβλία.

Θυμάσαι πόσα βιβλία έχει η χριστιανική Παλαιά Διαθήκη;

Η Εβραϊκή Βίβλος χωρίζεται σε **3 μέρη**:

α) Η **Πεντάτευχος** ή **Τορά** (=Νόμος). Είναι ο νόμος που έδωσε ο Θεός στο Μωυσή.

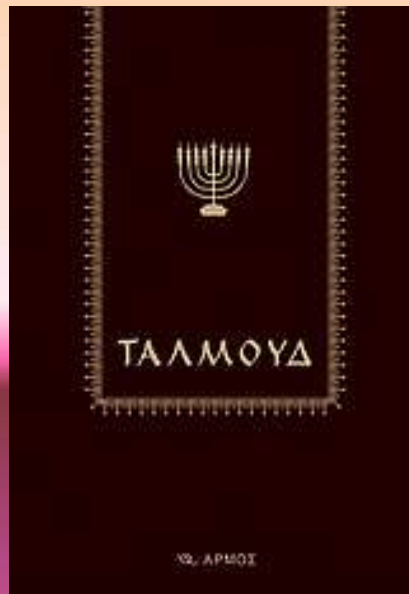
β) Οι **Προφήτες**

γ) Τα **αγιογράφα**

2. Το Βαβυλωνιακό Ταλμούδ (του 5^{ου}-6^{ου} αι. μ.Χ.)

Αυτό ουσιαστικά ερμηνεύει ένα παλιότερο βιβλίο (του 2^{ου} αι. μ.Χ.), τη **Μισνά**, που μιλούσε για τη λατρεία, τις γιορτές, τις σχέσεις των φύλων, το αστικό και ποινικό δίκαιο κ.ά.

ΟΙ ΙΟΥΔΑΪΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Το ιουδαϊκό έτος είναι **σεληνιακό** και αρχίζει στο τέλος του Σεπτεμβρίου ή στις αρχές του Οκτωβρίου με τη **γιορτή του Νέου Έτους**

[Ρος Ασανά].

1) Δέκα μέρες μετά ακολουθεί η **Ημέρα της Εξιλέωσης** (μετάνοια)
[εβρ. **Γιομ Κιπούρ**]

2) Μετά από 5 μέρες ακολουθεί η **γιορτή της Σκηνοπηγίας** [Σουκόθ].
Θυμούνται την πορεία τους στην έρημο.

4) Την άνοιξη γιορτάζουν την **Πουρίμ**, για να θυμούνται γεγονότα από το βιβλίο της Εσθήρ.

5) Μεταξύ Μαρτίου και Απριλίου γιορτάζουν το **Πεσάχ** (πέρασμα), **Πάσχα**, δηλαδή την Έξοδο από την Αίγυπτο.

3) Δύο μήνες αργότερα έρχεται η **Χανουκά**, για να θυμούνται τη νίκη κατά των Σελευκιδών, το 2^ο αι. π.Χ.

7) Περίπου 5 εβδομάδες μετά την Πεντηκοστή τηρείται πένθος 3 εβδομάδων για την καταστροφή των δύο ναών.

6) Περίπου 7 εβδομάδες μετά το Πάσχα γιορτάζουν την **Πεντηκοστή** [Σαβουότ] (αποκάλυψη του Θεού στο Σινά).

Εβραϊκό Πάσχα

Η εβραϊκή γιορτή Γιόμ Κιπούρ, **γιορτή της εξιλέωσης**. Κατά το έθιμο, την παραμονή του Γιόμ Κιπούρ, οι άντρες κρατάνε στο χέρι ένα κόκορα και οι γυναίκες μία κότα. Στη συνέχεια περνάνε το πτηνό πάνω από το κεφάλι τους τρεις φορές και απαγγέλουν μία ειδική προσευχή προκειμένου οι αμαρτίες να μεταφερθούν στο ζώο.

Γιορτή της Σκηνοπηγίας
(Σουκόθ)

Γιορτή Σαβουότ (Πεντηκοστή)

ΕΞΕΛΙΞΗ του ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΥ

από την εποχή του Χριστού μέχρι σήμερα

70 μ.Χ.

Οι **Ρωμαίοι** με αρχηγό τον **Τίτο** καταστρέφουν εντελώς την Ιερουσαλήμ.

Ο Τίτος κατέστρεψε το **Ναό του Σολομώντος** και σκότωσε **χιλιάδες Εβραίους**.

Έτσι, οι Εβραίοι αναγκάστηκαν να αφήσουν τη χώρα τους και να καταφύγουν σε χώρες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Εκεί έμεναν χωριστά από τους άλλους.

Αργότερα, τους έδιωξαν από τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και πήγαν στην Ανατολική Ευρώπη. Όσοι παρέμειναν στη Δυτική Ευρώπη έμεναν σε **γκέτο**. Το 18^ο αι. άρχισαν να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή των χωρών αυτών κάνοντας κάποιες αλλαγές (π.χ. εισάγουν τη γλώσσα της χώρας όπου ζουν στη λατρεία τους).

ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟΣ
(στις Η.Π.Α.)

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΜΕΝΟΣ

Βήμα 4: Διάκριση Ιουσαϊσμού και Χριστιανισμού

Βρίσκετε ομοιότητες με τον Χριστιανισμό ή το Ισλάμ;

Υπάρχουν όμως και διαφορές;

ΑΝΤΙΣΗΜΙΤΙΣΜΟΣ και ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

Τέλη 19^{ου} αιώνα: Στην Ευρώπη επικρατεί ο **αντισημιτισμός**.
[Σημίτης: εβραίος. Άρα, τι σημαίνει «αντισημιτισμός»;]

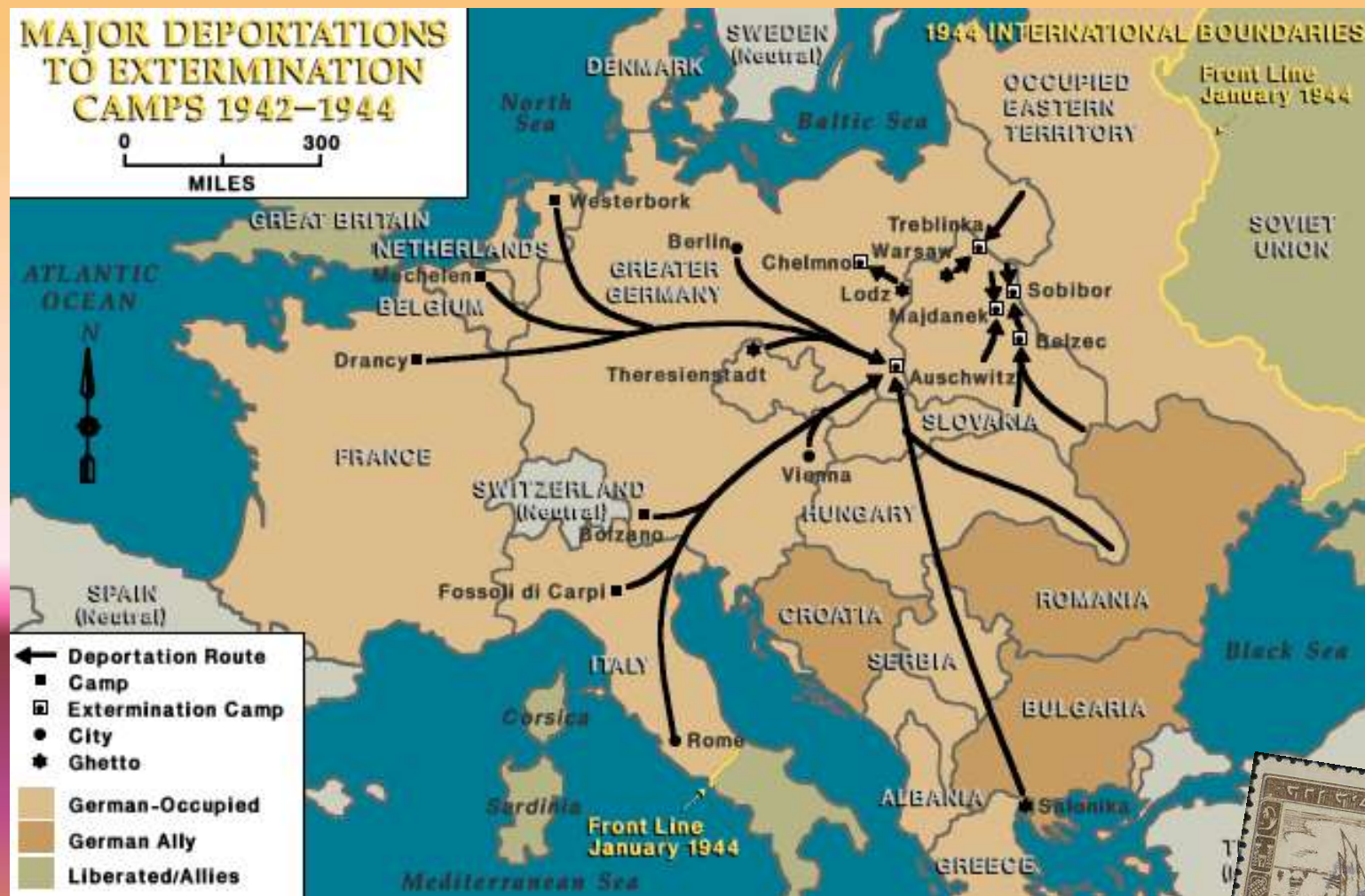

Ο αντισημιτισμός κορυφώθηκε στο **Ολοκαύτωμα** των Εβραίων από το **Χίτλερ** στο **Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο**.

[Λίγα λόγια για το **Ολοκαύτωμα των Εβραίων**]

Στο χάρτη βλέπουμε τις μεγαλύτερες απελάσεις κρατουμένων προς **στρατόπεδα εξόντωσης** στην Ευρώπη. Εκεί βρήκαν το θάνατο **5 εκατομμύρια** Εβραίοι (από το σύνολο των 7 εκατομμυρίων που ζούσαν στην Ευρώπη τότε).

Όπως βλέπετε, 50.000 Εβραίοι της **Θεσσαλονίκης** (ολόκληρες οικογένειες) μεταφέρθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Οι άντρες εβραίοι της Θεσσαλονίκης στην **πλατεία Ελευθερίας**, λίγο προτού αρχίσει η μεταφορά τους με τα καραβάνια του θανάτου στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

ΑΟΥΣΒΙΤΣ, Πολωνία

Κρεβάτια κρατουμένων

KL I (AUSCHWITZ) CREMATORIUM I KILLING ROOM

Κρεματόρια

Corpses in mass grave at Auschwitz

Μετά το Ολοκαύτωμα, το κίνημα του Σιωνισμού (των Εβραίων)
ενισχύθηκε και το **1948** ιδρύθηκε το κράτος του **Ισραήλ**.

Πλοίο αποβιβάζει Εβραίους
μετανάστες στο λιμάνι της Χάιφα το
1947.

Τελ-Αβίβ

Ιερουσαλήμ